

عنوان مقاله:

چکیده مطالعه تطبیقی ایوان تخت مرمر کاخ گلستان تهران به لحاظ تیپولوژی

محل انتشار:

کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در عمران، معماری و شهرسازی (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

علیرضا دماوندی - دانشجوی کارشناسی ارشد مرمت و احیاء بناها و بافت های تاریخی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر، زنجان، ایران

سیامک پناهی - عضو هیئت علمی استادیار دانشکده معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر، زنجان، ایران

خلاصه مقاله:

مجموعه تاریخی - فرهنگی کاخ گلستان نه تنها به عنوان قدیمی ترین و مهم ترین بنای قاجاری پایتخت بلکه اولین اثر تاریخی است که در پایتخت ایران به ثبت جهانی در سازمان یونسکو رسیده است، بدین منظور این مقاله سعی نمود است با مقایسه طرح‌های و نمای آن با برخی بناهای مشابه، اقدام موثری در شناسایی و تداوم حیات بنای ایوان تخت مرمر قدیمی ترین بنای این مجموعه انجام دهد. روش پژوهش در این مقاله به صورت تلفیقی از قیاسی - استقرایی است. از مقایسه بناهای مشابه با ایوان تخت مرمر نتایج مشترکی حاصل می گردد. این پژوهش به لحاظ تیپولوژی (مقایسه پلان ها) به روش تحلیل مقایسه، مستند نگاری و ثبت مشاهدات موجود در بنا از دیدگاه معماری و بصری و زیبایی شناسی و باستان شناسی و تاریخی به صورت می پذیرد. با عنایت به اینکه مجموعه کاخ موزه گلستان به عنوان اولین اثر معماری تاریخی هنری در پایتخت به ثبت جهانی رسیده است و یکی از بخش های شاخص آن ایوان تخت مرمر می باشد، لذا در وهله اول مطالعات تطبیقی آن جهت آسیب شناسی و ارائه طرح مرمت برای حفظ و نگهداری بهتر آثار و عناصر وابسته به آن بسیار حائز اهمیت خواهد بود. نمونه های مشابه ایوان تخت مرمر به لحاظ کاربردی به تعداد محدودی وجود دارد که محل برگزاری تاجگذاری و مراسم هایسلام و بارعام در حضور پادشاهان باشد. پلان ایوان تخت مرمر از یک شاه نشین و دو گوشواره در شرق و غرب شاه نشین تشکیل گردیده است. فضای شاه نشین نقطه عطف و اصلی بنا می باشد و دو گوشواره شرقی و غربی محت هایی برای ارائه خدمات و سرویس دهی به مراسم های انجام شده در شاه نشین، طراحی و ساخته شده اند. از نمونه های مشابه می توان ایوان کریم خانی درارگ شیراز و شمس العماره در مجموعه کاخ گلستان تهران و بناهایی از این دست اشاره نمود. نهایتاً نتیجه می گیریم که پلان اکثر این نوع بناها در ادوار مختلف به صورت مستطیل بوده و غالب مصالح استفاده شده در آنها آجر و چوب می باشد. با نظر به مقایسه انجام شده، تمامی این بناها از یک طرف به فضای باز راه دارند و از سه طرف دیگر محصور به فضای های خدماتی و داخلی می باشند. همچنین مقایسه وجود یک تقارن اصلی تقریباً در کلیه این گونه بناها می باشد، شاه نشین این گونه بناها در ارتفاع طراحی شده و این جهت تسلط شخص اول مراسم به لحاظ دید بر روی سایر حضار حائز اهمیت بوده است. این گونه بناها کاملاً برون گرا و دارابعماری باز می باشند که در عین حال بخش اندرونی بنا را نیز از بیرونی جدا می کرده اند. در ساختار کلی این گونه بناها هیچگونه نگیندی به کار نرفته است و پوشش یا سقف آنها تخت یا شیروانی می باشد. جانمایی این گونه پلان ها بر روی زمین اکثراً در میان باغ ها و کوشک ها بوده است. همچنین در اکثر آنها استفاده از عنصر آب و آب نما به عنوان یک اصل کلی رعایت شده است. در این گونه بناها ورودی های متعدد به چشم می خورد و اکثراً به صورت شرقی غربی ساخته شده اند.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/449471>

